

Manj deviznega zaslужka

● IZVOZ TOZDOV STROJEGRADNJE V SCT-OBNOVA

Poleg izvajanja visokih in nizkih gradenj ter izdelovanja materialov za industrijo gradbenega materiala, je strojegradnja ena najpomembnejših dejavnosti delovne organizacije Slovenija ceste — Tehnika — Obnova. V njej dela 800 delavcev, zaposlenih v tozdih Strojni inženiring, Mehanični obrati (oba tozda imata prostore v naši občini na Kavčičevi cesti), Elektroobnova Polje, Kovinar Črnomelj, Proizvodnja kmetijske opreme Brežice in v delovni enoti Mehaničnih obratov v Murski soboti. Ti delavci naj bi letos k skupnemu prihodu delovne organizacije prinesli 2,2 milijardi dinarjev. Našteti tozdi so največji proizvajalci strojev in opreme za pripravo gradbenega materiala v Jugoslaviji, saj zadovoljujejo približno 70 odstotkov potreb po tem blagu na domačem trgu — na seznamu njihovih kupcev je več kot 600 jugoslovanskih delovnih organizacij.

Svojih izdelkov pa ne prodajajo le na domačem trgu, temveč tudi zunaj naših meja. Lani so tozdi SCT, ki se ukvarjajo s strojegradnjo, izvozili za deset in pol milijona dolarjev, kar je bilo okoli 42 odstotkov vsega ustvarjenega prihodka; v letošnji delovni načrt pa so zapisali, da bodo na tuji trg prodali za 7 milijonov dolarjev. Vendar kaže, da te številke do konca leta ne bodo dosegli. Podatki za prvih šest mesecev letošnjega leta namreč kažejo, da so v tem času izvozili le za 530.000 dolarjev. Ta nižja številka je predvsem posledica zmanjševanja obsega del v Iraku. Ker pa v svetu nasploh prihaja do zmanjševanja investicij, v Strojnem inženiringu tudi za prihodnje leto ne napovedujejo večjega dolarskega zaslужka.

Tozdi Strojni inženiring, ki ima svoje prostore, kot smo že povedali, v naši občini, opravlja vse projektantske, komercialne in razvojne naloge za vse tozde Slovenija ceste — Tehnika — Obnova, ki se ukvarjajo s strojegradnjo. Sposobni so ponuditi celotno storitev, to je od priprave projekta do postavitve objekta z opremo vred. Kot sta povedala pomočnik direktorja tozda Strojni inženiring Jernej Zupanc in direktor komercialnega sektorja tega tozda Janez Simčič, poskušajo izvoziti predvsem svoje znanje in domačo tehnologijo. Večina izdelkov je plod njihovega razvoja in le nekaj jih je po dokumentaciji nemških partnerjev. Narejeni so v glavnem iz

domačih surovin, le približno odstotek je v njih uvoženih delov. Storitve in izdelki, namenjeni tujem trgu, morajo biti prilagojeni zahtevam kupcev. Ti hočejo popolno izvedbo, nadzor v garantnem roku, prilagoditev teh-

nologije, pa tudi skupna sovlaganja.

Največ svojih strojev in naprav, to je drobilnic in klasirnic, separacij proda (ti izdelki sodijo v njihov osnovni program in jih delajo v tozdu Mehanični obrati), tipske opreme za gradbenike, kot na primer montažne dvorane, mehanične lopate, škarje za rezanje betonskega železa in drugo, izvažajo v Irak, kjer s tem oskrbujejo predvsem domačo gradbeno operativno, sodelujejo pa tudi z zahodnonemskim podjetjem BHS in prek njega prodajajo v Saudsko Arabijo, Kuvajt in Združene arabske emirate. Na tem področju je postavljenih že več kot deset njihovih objektov.

Prav zdaj pa se jim odpirajo vrata tudi v Alžirijo, in sicer prek jugoslovanskih podjetij, ki so to državo podpisala pogodbo o gradnji 35.000 stanovanj. V Alžiriji že stoji en komplet objekt, medtem ko dva kompleta še izdelujejo. V Nigeriji, v tej državi imajo ustanovljeno tudi mešano družbo, pa sta že pričeli obratovati druga njihova drobilnica in klasirnica. Dogovarjajo pa se tudi za sodelovanje s češkim podjetjem ČDK in švedskim podjetjem Trelborg.

Omenimo naj še, da je med njihovimi manjšimi kupci v tujini tudi Sovjetska zveza.

DARJA JUVAN

● PRODOR INDOSOVIH VILIČARJEV NA ŠPANSKO TRŽIŠČE

SPODBUDEN ZAČETEK

Še do pred nekaj leti je bila Španija za nas predvsem »obljubljena« turistična dežela. A časi se spreminjajo in v Španijo danes potujemo že tudi kot osvaja-

jalci njenega tržišča. Indos se je vanj zazrl sprva ne preveč optimistično, saj si je bilo kar težko zamisliti, da bi na takšno tržišče, kjer 70 % potreb

po viličarjih pokrivajo velike svetovne in multinacionalne družbe, lahko prodrl kak jugoslovanski proizvajalec. Dodatna ovira za doseganje dobrih finančnih rezultatov, pa je še visoka španska uvozna carinska stopnja.

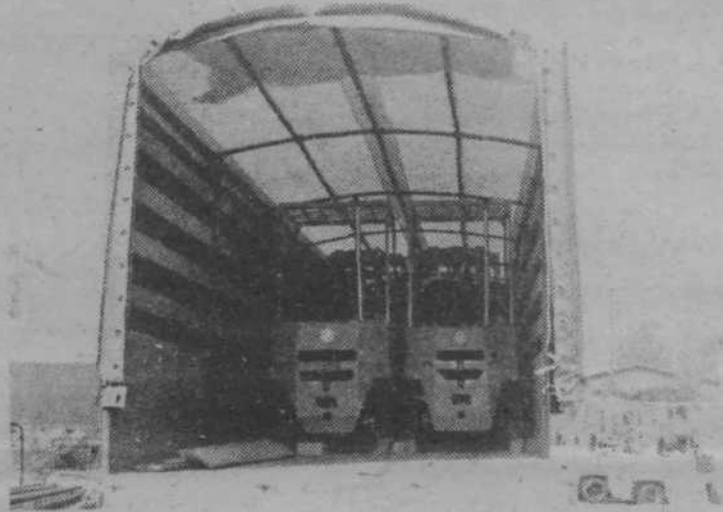
S pomočjo predstavnika Ljubljanske banke v Barceloni smo uspeli dobiti začetne informacije o možnostih prodora naših viličarjev na to tržišče. Le-to nam je bilo nepoznano, istočasno pa smo se zavedali, da kvaliteta naših proizvodov le še ne dosega svetovne ravni.

Pogovori, ki so sledili dopisovanju, so prinašali nove in nove zahteve — za nas dodatne težave. Nemalo stvari smo morali rešiti v Indosu, a danes začenjajo Indosove težnje dobivati vse trdnjšo osnovo. Pred štirimi meseci smo sklenili dolgoročno okvirno pogodbo s podjetjem Tecnocar Espana S. A. iz Costellona o izvozu viličarjev različnih izvedb. Podpisana petletna pogodba naj bi Indosu zagotavljala izvoz 80 viličarjev letno z rezervnimi deli vred, špansko podjetje pa bo na osnovi te pogodbe organiziralo vzdrževanje naših viličarjev. Vsako leto bodo podpisane letne pogodbe, ki bodo določale količine, dostave z dinamiko nakupa in ceno.

Po prvih količinah so sledila dodatna prilaganja, a tudi ponovna naročila.

Naš poslovni odnos s španskim partnerjem je odprl pot na to tržišče in prinesel prve rezultate tudi nekaterim drugim jugoslovanskim delovnim organizacijam z drugačnim proizvodnim programom.

MARIJA MASTNAK

Indosovi viličarji: na dolgo pot v Španijo (Foto arhiv Indosa)

● V SATURNUSOVEM TOZDU TOVARNA EMBALAZE

Izredni proizvodni uspehi

Bralcem Naše skupnosti smo že večkrat posredovali informacije o proizvodnih težavah, ki so pritiskale na prizadevni kolektiv delavcev Saturnusovega tozda Tovarna embalaže. To pot pa bolj razveseljavna vest, da prizadevanja delavcev tega tozda in vseh, ki kolektivu pomagajo, niso bila brezuspešna. Se posebno velja poudariti, da tudi izvršni svet naše občinske skupščine ni bil gluh za pomoč pri premagovanju ovir za večjo produkcijo v tem tozdu. Večkrat jim je v okviru svojih možnosti priskočil na pomoč pri nabavi aluminija, osnovne surovine za njih najmasovnejši proizvod.

Fizični pregled proizvodnje v letošnjih devetih mesecih izkazuje domala konstantno rast le-te in je bila v septembru že skoraj dvakrat večja od januarске ali v odstotkih: za več kot 100 % je bila septembrska proizvodnja večja od januarске.

Razlogi za nizko proizvodnjo v prvih letošnjih mesecih so znani. Prizadevanja za surovine v prvem kvartalu letošnjega leta niso bila uspešna in od tod tudi — kljub pripravljenosti delavcev v tozdu — nižja proizvodnja. Pomembnost obsega fizične proizvodnje za uspeh celotnega poslovanja pa je aktivirala vse delavce v tovarni za večjo fizično proizvodnjo. Treba je omeniti, da se pri tem cilji Saturnusa temeljito ujemajo s splošnimi družbenimi cilji in uspehi niso izostali.

Najbrž je septembrska proizvodnja v letošnjem letu rekordna, saj v četrtem kvartalu, zaradi sezonske porabe embalaže produkcija že od nekdanj pade. Prav tako velik fizični obseg pa bo bistveno pripomogel, da bodo upravičeni tudi delno zvišani osebni dohodki, zaradi povišanja življenjskih stroškov.

Pa še nekaj. Ker so možnosti za večjo proizvodnjo nastale rako rekoč trenutno in ni bilo moč niti ne bi bilo smotno vključiti novih delavcev v neposredno proizvodnjo, so se vanjo z vso resnostjo vključili tudi drugi sodelavci: v proizvodnji namreč že drugi mesec redno dela po teden dni 20 delavcev iz režije. Pri delu

kažejo izredno resnost in prizadevnost, tudi če jih fizično delo utruja.

Vključitev režijskih delavcev v

produkcijo je ponoven dokaz enotnega delovanja kolektiva Saturnusa pri doseganju tako njegovih ciljev kot ciljev širše družbene skupnosti.

Delavci v tozdu Tovarna embalaže smo globoko prepričani, da le še boljša organiziranost Saturnusa in motiviranost lahko dajeta uspehe tudi v bodočnosti.

Direktor tozda Tovarna embalaže dipl. inž. TEODOR KRALJ

● Strokovnjaki za koruzo

Strokovnjaki iz 21 dežel v razvoju, ki so na seminarju v Zemun polju pri Beogradu, so obiskali Emono in si na poljih v Domžalah ogledali siliranje koruze za prehrano govedí. Za dežele v razvoju je ta kultura zelo pomembna — če je imajo dovolj, preživijo. To je že šesti tovrstni seminar agronomov z vseh celin. Na teh seminarjih je bilo že več kot 80 udeležencev, ki pri nas pridobljeno znanje uspešno prenašajo v poljedelstvo svojih dežel.

Z. G.

V vrtcih varčevanje ni nekaj novega

(Nadaljevanje s 1. strani)

»Če nekdo vrtca ne plača dva meseca, lahko otroka izključimo. Toda na vse to je treba gledati tudi s človeške strani. Kam pa naj otrok potem gre?«

V vrtcu Zajčja dobava, prav gotovo pa bi podobno povedali tudi v drugih vrtcih naše občine, je skorajda nemogoče še kaj privarčevati.

Na zadnji seji skupščine sisa za otroško varstvo, ko so obravnavali prav te ukrepe, je nek delegat med drugim navrgel misel, da bo treba v vrtcih kvalitetneje delati. »Nas, vzgojiteljice, to zabolí, ker pošteno opravljamo svoje delo. Smo pač ženski kolektiv in imamo zato več bolniških in porodniških, kar vse je treba nadomestiti. Manjkajo kuharica, varuhinja, čistilka, delo pa mora biti opravljeno. Dobra vzgojiteljica, in lahko reče, da so skorajda vse take, je ob koncu delovnega dne čisto izčrpana.«

Pred nedavnim se je nek delegat iz zbora uporabnikov na seji občinske izobraževalne skupnosti začudil, ko je slišal, kako nizek je osebni dohodek učiteljic v osnovnih šolah. Najbrž pa tudi marsikateri od staršev, ki imajo otroke v vrtcih, pa tudi kdo drug, ne ve, koliko denarja dobi ob koncu meseca vzgojiteljica. Pa povejmo! Vzgojiteljica s strokovnim izpitom in 5 do 10 let delovne dobe dobi v vrtcu Zajčja dobava na mesec 13.270 dinarjev, vzgojiteljica s 30 let službe pa 14.730 dinarjev. To nizko plačilo dobi za odgovorno in naporno delo. »Toda v vrtcih smo idealistke,« pravi sicer nekoliko zagrenjeno Metka Živic. »Rečejo nam: vzgojiteljica mora biti središče dogajanja v krajevni skupnosti, pa smo tiho in sprejmemo tudi to zadolžitve. Vse, kar nam naložijo, brez pritožb opravljamo.«

DARJA JUVAN

Pestre oblike

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prijavljeni kandidati bodo opravili strnjen program 90-urnega izobraževanja, ki je organizirano izključno v prostem času in bo končano sredi novembra z izdelavo seminarjskih nalog. Le-te bodo izkazovale pridobljena spoznanja s področja zakonitosti družbenega razvoja, družbeno-ekonomskih odnosov v naši družbi, značilnosti družbenopolitičnega sistema in opredeljene subjektivnih sil pri nas, s posebnim poudarkom na vlogi in delu sindikata.

Vsem delavcem, ki si bodo bogatili znanje in izmenjavali izkušnje v katerikoli obliki usposabljanja in izobraževanja, želimo veliko uspehov, saj so to delavci, ki bodo v naslednjem mandatu prevzeli odgovorne funkcije v OO ZS in samoupravnih organih. Iz dosedanjih izkušenj pa vemo, da usposobljeni aktivisti laže uresničujejo naloge zveze sindikatov in bolje zastopajo interese delavcev — tudi v samoupravnih organih.

MARIJA LUKEŽIČ

IZ DELOVNIH KOLEKTIVOV

● Kamniški Svilanit dobro poznajo tudi v tujini

Letos mineva 35 let, odkar je iz majhnih tekstilnih obratov v Kamniku nastala tovarna Svilanit. Takrat je bilo to majhno podjetje s 50 delavci, v naslednjih letih pa je, kljub občasnim težavam, vztrajno napredovalo in se širilo, še posebno potem, ko je bila proizvodnja v celoti združena na eni lokaciji. Tovarna, ki se je specializirala na izdelke iz svile in frotirja, danes zaposluje nad 800 delavcev, poznajo pa jo tudi zunaj naših meja. Tretjino svojih brisač, kopalnih plaščev, rutic in kravat prodajo na zahtevnih zahodnih tržiščih in že leta tuji kupci niso zavrnili nobene pošiljke. Tako zavirljivo kakovost so dosegli med drugim tudi prek tehničnega sodelovanja s sorodnimi tovarnami na zahodu. Danes je Svilanit največji jugoslovanski proizvajalec frotirja, vidno mesto pa zavzema tudi med proizvajalci frotirja in svile v Evropi.

● Nerazvit sistem odgovornosti

Samo popravila tovorov, ki se poškodujejo zaradi nepravilnega nakladanja, stanejo Železniško gospodarstvo Ljubljana mesečno čez milijon dinarjev. Od leta 1978 do danes se je število poškodb tovorov povečalo za 160 odstotkov.

Ko pristejejo še stroške vozovne zamudnine, se številka dvigne v še bolj vrtoglave višine — doseže že skoraj 10 milijonov din mesečno. Izločanje vagonov zaradi nepravilne naloženosti in neustreznega tehničnega stanja vagonov je za ZG Ljubljana toliko pogostejši pojav, ker meji na zahodne železniške sisteme, kjer je kontrola strožja kot v Jugoslaviji. To seveda ne more biti izgovor. Vzrok, da se stanje ne izboljšuje, vidijo med drugim tudi v ekonomskih odnosih in mreži jugoslovanskih železnic, predvsem pa v nerazvitem sistemu odgovornosti, ki ne omogoča učinkovitega odkrivanja in materialnega kaznovanja slehernega povzročitelja škode.

● Povezanost agroživilstva

Več sestavljenih organizacij s področja kmetijstva, živilske industrije in trgovine se pripravljajo na reorganizacijo mesečnih poslovnih odnosov. Združile so se v nov, večji agroživilski sozd, ki povezuje doslej razdrobljene agroživilske organizacije z dolenskega, ljubljanskega in gorenjskega območja. Pobuda izhaja že iz leta 1981, ko so začeli razmišljati, da nepovezanost agroživilstva v Sloveniji zmanjšuje njegove razvojne možnosti. Združitev naj bi prispevala k usklajenemu razvoju in tesnemu poslovnemu sodelovanju, ki brez oblikovanja večjega, enotnega poslovnega sistema ni mogoče. Oblikovanje skupnih služb za doslej samostojne organizacije pa bo lahko prispevalo k racionalnejšemu poslovanju.

VC